

Egy évtized Bónis Ferenc nélkül

A csíki alpesisí-iskola alapítójára emlékezünk

• Tíz évvel ezelőtt hunyt el Bónis Ferenc, a csíki alpesisí-iskola megalapítója. 2009. szeptember 8. az a nap, amikor közönségünket megrázta a hír: szeretett edzőnk, mentorunk, életre és természetesen sportolásra nevelő tanárunk elveszítette a harcot a gyilkos kórral szemben, és visszaadta lelkét a Teremtőnek.

Keretbe foglaltatott egy tartalmas élet. Bónis Ferenc először és 66 évvel később utoljára is Debrecenben látta a napvilágot. De ami 1943. március 18. és 2009. szeptember 8. között történt, az külső szemmel nézve is egy izgalmas időszak, már a történelem alakulása szempontjából is. Ez a periódus, és természetesen Bónis tanár úr tevékenysége, meghatározta szeretett sportágunk, az alpesi sí térhódítását és fejlődését a mi vidékünkön, és ezen felül több száz olyan gyermek életét, aki a sízésen és a vele járó edzéseken, táborokon keresztül életformát, viselkedést, fegyelmet tanult, és ezeket az értékeket magában hordozza, bármerre is járjon ezen a világon.

Sokan ezt az ajándékot nagymértékben Bónis Ferencnek köszönhetjük. Munkásságát szűk közösségünk, a sízők, de azon túl az egyetemes magyar sportrajongók is jól ismerik. Román és magyar

Bónis Ferenc 2008-ban

KORÁBBI FELVÉTEL: KRISTÓ RÓBERT

bajnoki aranyérmeseket, világbajnoki és olimpiai résztvevőket nevelt, Miklós Edit személyében pedig a magyarság első világkupa-dobogós helyezései is az ő munkásságához köthetők.

Ezzel az írással viszont nem edzőnk és tanárunk életútját szeretném felidézni. Sokkal inkább életfilozófiáját mutatnám be. Erre a célra kiragadok néhány sokatmondó gondolatot A Csíki Síiskola című könyvből. Az idézetek Bónis Ferentől származnak, aki az említett könyv megírásának ötletét támogatta, és távozása előtt néhány héttel egy többoldalas kéziratot adott át szerény személyemnek, a kötet szerzőjének. Az alábbi gondolatok megtalálhatók a csíki sítörténetet bemu-

tató könyvben is, amelyet a megírás hónapjaiban elhunyt tanárunk emlékére ajánlottam fel 2010 nyarán, amikor a kötet megjelent.

Bónis Ferenc gondolatai

„Nem azt néztem, mennyi van még hátra, hanem mi fér még bele!”

„Egy fontos tényező, amely segítségként szolgált, az a szülőkkel való szoros kapcsolat, ami legtöbb esetben barátsággá alakult. Együtt kellett megbeszélni a programokat, a lehetőségeket, a gyerekek viselkedését, reakcióit. Nagyfokú bizalmat ad mind a szülőnek, mind a gyerekeknek, ha látják azt a kapcsolatot, amelyet a tanár tart fenn az iskolával. A tanár barátsága a legfontosabb.”

„Több emlékezetes eseményben volt részem. Ezekből megemlítem az első általam felkészített versenyzőt, Adorján Károly első ifjúsági bajnokságát Nagybányán, Balázs Mária felnőtt bajnokságon lesiklásban elért első idejét és Balázs Zsolt utolsó ifi évét, amikor megnyerte a Román Federáció Kupát, trónvesztésre kényszerítve a nagyobbakat. Utána sérüléséig ritkán tudták megverni. Ugyancsak Zsoltal történt meg, hogy első országos jellegű versenyén kiütt egy kaput, megállt, visszatette, utána folytatta futamát. Emlékezetes volt 1976 tavasza is, amikor az OB után kineveztek a román ifjúsági válogatott élére, vagy amikor felkértek a Román Síszövetség szövetségi kapitányának. Jölesett, hogy tíz év távollét után is tudtak országos bajnokságot nyerni azok a sízők, akiket itthon hagytam: Lukács Csilla és Tófalvi Ernő.” (Megjegyzés: Bónis Ferenc 1987 és 1995 között Magyarországon élt, ahol a felnőtt alpesisí-válogatott edzőjeként dolgozott).

Részletek egy 1979. november 7-ei interjúból (Hargita, újságíró: Rebendics József): „Minden iskolánál kellene tanítani a sízést. Aztán ugyanúgy, mint a jégkorongozók esetében, téli és tavaszi szünidőben táborokat kellene szervezni a falusi iskolások, felkészülési tanfolyamokat a testnevelő tanárok vagy a testnevelést tanítók számára” (...) „Brassó és Predeal környéke, Hargita-fürdő a téli szállásom a rengeteg

Miklós Edit nevelőedzője volt

Bónis Ferenc 1943. március 18-án született Debrecenben. Csíkszeredában gyermekeskedett, de származása miatt itt nem vették fel a középiskolába, a gimnáziumot Déván, majd Petrosényben végezte el, itt ismerkedett meg igazából az alpesi sízéssel, leigazolt versenyző lett, az ifjúsági, majd a felnőtt egyetemi bajnokságon is dobogós helyezéseket ért el. Sí szakos testnevelő tanári diplomát Bukarestben szerzett 1969-ben, és már a következő tanévben a csíkszeredai Matematika–Fizika Líceumban kapott tanári katedrát, tagja volt annak a kivételesen jó szakmai tudással és szervezői képességekkel rendelkező tanári gárdának, amely elindította a csíkszeredai sportiskolát, a mai ISK elődjét. Közel húsz évet volt edzője a csíkszeredai sportiskolának, ebben az időszakban lett Csíkszereda a romániai alpesi sízés fellegvára. A '70-es évek végén és a '80-as évek elején a romániai gyermek- és ifjúsági válogatott vezetésével bízták meg. 1987-ben családjával együtt kitelepedett Magyarországra, elsősorban azért, hogy tehetséges síző gyerekei – Annamária és Attila, akik magyar színekben indultak az 1990-es évek első két téli olimpiáján – jobban érvényesülhessenek, kijuthassanak világversenyekre. A magyar alpesisí-válogatott edzője lett, ő vezette a magyar sízőket az 1992-ben Albertville-ben és 1994-ben Lillehammerben megrendezett téli olimpián. 1995-ben hazatelepedett, és a román síszövetség rögtön felkérte, hogy legyen a román síválogatott szövetségi edzője. Az 1998-as nagánói olimpián ő vezette a romániai alpesisí-válogatottat. Bónis Ferenc volt a nevelőedzője minden idők legjobb magyar alpesi sízőjének, Miklós Editnek. (Dobos László)

edzés, a felkészítő versenyek miatt. December elején kiköltözöm, és április elejéig csak látogatóba jövök haza. Még a szervezetem is a havasi élethez igazodik, alig találom helyem, amikor lejövök, de le kell jönnöm, mert innen lentről indítjuk a versenyzőket a csúcsok felé.”

Emléke legyen áldott!

A Bónis-tanítványok és a csíki sízők nevében: Pál-Pál Előd

A csíkszeredai sportiskola alpesi sí szakosztályának egyik csoportja 1979-ben. Hátsó sor, balról jobbra: Adorján Károly, Bíró Tibor tanár-edző, Holló Judit, a sportminisztérium képviselője, Balázs Mária, Nagy András, a sportiskola igazgatója, Petres Csilla, Balázs Zsolt és Bónis Ferenc. Elöl: Nagy Zsuzsa, Kozma Kármén, Mátyás István, Kristály Péter és Péter Árpád